Program cvičení z ekologie mokřadů – 2. až 9. září 2024, Hluboká nad Vltavou a okolí

Pondělí 2. 9. 2024

Přehled: Příjezd na Hlubokou vlakem ve 12:20, ubytování na internátě SOŠE (podrobněji viz soubor s organizačními pokyny) + platba za ubytování, poté některá ze **tří variant terénního programu v okolí Hluboké.** Volba varianty závisí na tom, do kdy stihneme vybavit všechny ubytovací formality, ale i na počasí (vysoké teploty, případně riziko bouřek) a na stavu rybníků, který budu ještě ověřovat tento týden.

Varianta A. Kolem Velkého Zvolenova a Munického rybníka na sádky (obr. 1)

Trasa: Z areálu SOŠE směrem k hlavní silnici, poté doleva po staré cestě vedoucí po hrázi rybníků **Velký Zvolenov** a **Munický**, přes hlavní silnici kolem **rybníka Podhradský. K**onec exkurze v areálu **sádek Rybářství Hluboká nad Vltavou**, kde si ukážeme některé místní zajímavosti, naučíme se rozplavovat ponořená vodní makrofyta do herbáře, vyzvedneme potřebné pomůcky a pak bude rozchod s možností nákupu v blízkých obchodech (tipy, kde si nakoupit, viz organizační pokyny).

Varianta se hodí pro případ časové tísně, vedra i nejistého počasí.

Varianta B. Aspoň kousek Bezdreva a okolí (Obr. 2, 3)

Trasa: Z areálu SOŠE směrem jako k nádraží, ale neodbočit doleva, pokračovat rovně silničkou vedoucí pryč z obce, pak okrajem sečené louky (jde spíše o „pole na trávu“ a jde hlavně o bezpečnost, protože na silnici, byť vedlejší, bývá dost provoz) až k železničnímu přejezdu, za přejezdem po hrázi **Bezdreva** až k bezpečnostnímu přepadu. Procházka po obnažených písčinách rybníka a v korytě **Bezdrevského potoka**, **rybník Nadýmač** a malý **bezejmenný lesní rybník.** Poté (podle času a počasí) buď přesun zpět na internát a rozchod, anebo společně kolem dvora Vondrov (chov koní) a ZOO Hluboká k rybníku Munický a na sádky (jen krátké nahlédnutí a vyzvednutí věcí), takže rozchod by byl až tam.

O něco delší varianta, kterou jde ale modifikovat. Záleží i na tom, zda ještě budou písčiny Bezdreva obnažené, kdyby ne, je potřeba méně času.

Varianta C. Za kotvicí a plavínem na Křivonosku a Pěnský (Obr. 4)

Trasa: Z areálu SOŠE směrem k hlavní silnici, na zastávku autobusu „Hluboká nad Vltavou, žel. st. rozc.“, odtud autobusem ve 13:47 do zastávky Hluboká nad Vltavou, Křivonoska, ze zastávky kousek přes hl. silnici na **rybník Křivonoska**, poté přes louku a lesem na **rybník Pěnský.** Z Pěnského **dále do obce Munice, kde jsou 4 malé rybníčky** (3 návesní, ale zajímavé) a odtud na Hlubokou (nákup, věci ze sádek). Rozchod zřejmě již v Municích, možnost večeře v tamní hospodě (dobře vaří!).

Podmínkou této trasy je chytit příslušný autobus. Další jede až v 15:29 a téměř jistě bude našlapaný. Bohužel není reálné exkurzi ani otočit, tj. skončit na Křivonosce a jet odtud autobusem na Hlubokou, neboť by bylo potřeba dojet do Munic nebo aspoň do části Hluboké blízko odbočky k Municím, abychom spoj z Křivonosky v 17:48 stihli.

Co uvidíme: Rybníky jsou v tuto dobu vesměs na plné vodě, výjimkou je Bezdrev, kde se opravovala výpusť a natékal velmi pomalu. I když v létě byla už většina porostů zaplavená a i dost přestárlá, určitě by mělo smysl se na Bezdrev podívat (mj. jde o druhý největší rybník v ČR). Část rybníků patří

mezi hlavní rybníky s obsádkou tržního kapra, část jsou plůdkové rybníky. K vidění budou jednak běžné i méně běžné (např. *Leersia oryzoides*, *Scirpus radicans*) druhy pobřežních rostlin, místy běžnější druhy obnažených den (např. na sjezdu do některých rybníků nebo na obnažených okrajích Bezdreva *Cyperus fuscus*, *Carex bohemica*, *Limosella aquatica*), jednak v plůdkových rybnících by měly být i některé druhy vodních rostlin – ponořené, např. některé rdesty a parožnatky, i plovoucí, např. *Trapa natans* a *Nymphoides peltata* v rybníku Křivonoska, Nymphoides peltata i v rybníku Pěnský). Velké rybníky sice nejsou příliš bohaté na mokřadní rostlinné druhy, ale zajímavé jsou z hlediska krajinářského a historického. Část z nich je součástí PP Hlubocké hráze, kam patří i hráz rybníků zrušených v 19. století (rybníky Podskalský a Poříčský, dnes golfové hřiště, které se nachází za areálem sádek; rybník se nacházel dokonce i v areálu SOŠE, kde budeme bydlet ☺). Tato PP chrání hlavně staré duby na hrázích, na něž jsou vázána společenstva některých druhů hmyzu, netopýrů a ptáků hnízdících v dutinách stromů. Na hrázích se dále vyskytují některé druhy suchých trávníků, z nichž mnohé v blízkém okolí již žádná jiná stanoviště nemají.

Z živočichů lze v rybnících a jejich okolí pozorovat hlavně rozmanité druhy vodních ptáků – volavky (v. bílá, v. popelavá, kvakoš noční), různé druhy kachen, potápky (p. malá, p. roháč), labutě, lysky apod., dále ondatru pižmovou, místy i vydru říční, v plůdkových rybnících některé druhy žab a vodních bezobratlých. A samozřejmě ryby ☺. V posledních letech je hodně nápadný i výskyt některých druhů hmyzu na vodních a pobřežních rostlinách, např. brouka bázlivce leknínového na kotvici.

U varianty A, která počítá s návštěvou rybích sádek, se můžete těšit na některé vzácné rostlinné druhy, zejména masnici vodní (*Tillaea aquatica*) a šáchorek žlutavý (*Cyperus flavescens*). V kanálech, které odvádějí vodu ze sádek, rostou některé atraktivní bažinné rostliny, např. *Butomus umbellatus* a *Sagittaria sagittifolia*, i některé vodní rostliny, vedle běžných druhů jako *Ceratophyllum demersum*, *Zannichellia palustris* nebo *Potamogeton pusillus* také vzácná (ale nyní se šířící) *Najas minor*. V porostech těchto rostlin se skrývají různí bezobratlí, takže kdo se o ně zajímá, přijde si na své. V areálu sádek lze však spatřit i jiné živočichy, např. ledňáčka říčního, volavky a také pro spásání vegetace v největších sádkách určené ovce 😊.

Úterý 3. 9. 2024

Přehled: Ráno odjezd západním směrem na rybníky a říční biotopy k Ražicím nebo Protivínu, návrat pozdě odpoledne nebo večer. Jsou **dvě základní varianty programu**, záleží na počasí, ale i na tom, co už budeme mít za sebou v pondělí a na domluvě s orgány ochrany přírody (v plánu jsou totiž některé rybníky v chráněných územích).

Varianta A. Na Řežabinec, Řežabinecké tůně a nivou Otavy do Putimi (anebo opačně; Obr. 5, 6, 7, 8)

Trasa: Trasa povede **buď z Ražic do Putimi** (preferovaná varianta, ale horší spojení ráno) nebo **z Putimi do Ražic** a měla by zahrnout rybník Řežabinec a tůně podél jeho východního břehu, vzniklé po těžbě, tok Otavy severně od hráze Řežabince včetně několika říčních ramen (revitalizovaná i zarůstající), malou část toku Blanice, rybník Podkostelní Putim a případně i plůdkové rybníky pod tratí SV od Podkostelního. Cesta jen vlakem, autobusy tam nejedou.

Možné odjezdy do Ražic: 6:21 Hluboká–7:14 Ražice, 8:52 Hluboká–9:34 Ražice; bohužel v mezičase nic rozumného nejede (jen 6:45 se 2 přestupy a oklikou přes Písek, tedy dražší jízdné a skoro o

hodinu delší cesta). Pozdější čas je schůdný jen kdyby ráno vytrvale pršelo, ale jestli budou panovat vedra, musíme rozhodně jet dřív!

Možné odjezdy do Putimi: 6:21 Hluboká–7:19 Putim (přestup Protivín; je to ale jen pro úplnost, kdyby se jelo takto brzo, preferuju jet přímým vlakem do Ražic), 8:14 Hluboká–8:51 Putim. Ten druhý spoj by šel, pokud nebude na ten den hlášen nějaký teplotní extrém, konec trasy odpoledne by byl na Řežabinci, kde je les a stín a na nádraží do Ražic je to odtud jen kousek.

Varianta B. Okolo Skal – Skalský rybník, Klokočínská olšina, Klokočínské louky a niva Blanice (Obr. 9, 10, 11)

Trasa: Buď okružní z vlakové zastávky ve Skalách přes Klokočínské louky, nivu Blanice u Klokočína a Maletic (v ní jsou stará i nově revitalizovaná říční ramena) a pak jinou cestou z Klokočína ke Skalskému rybníku a Klokočínské olšině pod jeho hrází, anebo přes Skalský rybník a Klokočínskou olšinu do Klokočína a po prohlídce nejbližších říčních ramen odjezd některým autobusem ze zastávky „Protivín, Maletice, rozc.“. Druhou možnost bych volila asi v případě vedra nebo hrozící bouřky.

Možné odjezdy do Skal: 6:21 Hluboká–7:09 Skály, 8:52 Hluboká–9:29 Skály. Ohledně spojů platí totéž, co u varianty A. Bohužel tady není schůdné „přetočit“ exkurzi a jet např. do Maletic, ranní spojení jsou vázaná na příslušné vlaky.

Varianta C. Čarovné Zelendárky a niva Blanice u Myšence (Obr. 12, 13, 14, 15)

Trasa: Jsou tři možné varianty, které se ale neliší v čase ranního odjezdu. Vybírala bych tudíž spíše podle počasí, kdy buď můžeme mít bezlesou krajinu spíše na začátku (ráno příjezd do Myšence) nebo na konci exkurze (ráno příjezd do Krče). Odlišnost je také ještě v tom, že při cestě do Krče bychom začínali rybníky a střídavě vlhkými loukami, případně drobnými potoky, při cestě do Myšence nivou Blanice.

Možné odjezdy jsou vždy již v 6:21 z Hluboké, s příjezdem do Krče v 7:28 a do Myšence v 7:20. Žádná o něco pozdější varianta neexistuje, znamenalo by to dorazit na obě místa až po poledni. Takže pokud zvolíme var. C. tak musíme jet brzy, když bude vedro, tak určitě do Myšence, když bude pršet nebo bude normálně, můžeme si hodit korunou 😊. Odjezd zpět podle toho, kam ráno přijedeme, by měl být z té druhé zastávky. Také je možnost zastávka Ždár – ale to spíše při bloudění nebo nějaké krizi. Spojů ze všech zastávek jede dost, i když některé přes Týn nad Vltavou (komplet autobusové spojení až na Hlubokou).

Co uvidíme: Každá varianta zahrnuje jak říční biotopy (tok Otavy nebo Blanice, říční ramena v různém stadiu zazemnění a či po revitalizaci) a různé typy lučních společenstev, tak rybníky. Va každé variantě je zahrnuto i nějaké chráněné území: NPR Řežabinec, PP Skalský rybník a Klokočínská olšina + PP Klokočínské louky a PP Zelendárky. Jde i o krajinářsky zajímavá území. Některé lokality znám, některé nikoli. První varianta nabízí možnost nahlédnout do rákosových a ostřicových společenstev velkého rybníka, který je ptačí rezervací. Vede zde naučná stezka a kromě lávek, které na několika místech vedou skrz rákosinu k vodě, je k dispozici i ptačí pozorovatelna. Nicméně, vzácné ptačí druhy (např. bukáček malý, bukač velký, rybáci…) už asi v době naší návštěvy budou na cestě na jih a vegetačně nebude Řežabinec také až tak zajímavý. Pozoruhodné jsou spíše tůně po těžbě s vzácným rdestem *Potamogeton acutifolius* a některými dalšími ohroženými druhy rostlin. Druhou část exkurze jsem plánovala podle map a mých starších údajů. Tok Otavy v těch místech neznám, ale už jako

fenomén, který se podílel na formování krajiny, je zajímavý. Tůně, hlavně ty revitalizované, mohou skrývat lecjakou vzácnost. Z rybníků u Putimi mám pak starší data; pozoruhodné jsou hlavně výtažníky, kde jsem kdysi sbírala *Potamogeton lucens*. Rybníky s vzácnými rdesty by mohly být zajímavé i z hlediska bezobratlých. Varianta B zahrnuje rybník Skalský, který byl nedávno revitalizován. Letos jsme na něm byly s kolegyní několikrát, na mělčinách se najdou některé druhy obnažených den. Na hnízdních ostrovech byly pozorovatelní rackové, kormoráni a další ptačí druhy, opět je otázka, co tam z nich bude v září. Každopádně ale zajímavá je i blízká olšina. Lokality severně od Skalského rybníka neznám. Louky se alespoň zčásti sečou, podle údajů AOPK jsou zajímavé vodoteče, které je protínají, ale podle ortofotomap hlavní kanál v posledních letech asi vysychá a zarůstá. Každopádně z ekologického hlediska je to věc zajímavá, takže ani tato varianta není k zahození. Revitalizované tůně Blanice pak vypadají lépe než ty na Otavě (alespoň podle leteckých snímků 😊) a dost by mě lákaly k návštěvě. Varianta C zahrnuje Zelendárky, což je nádherné území drobných rybníků, luk, lesíků a rozptýlené zástavby. Krajinářsky kouzelné, ale bohaté i na ohrožené druhy. Z rostlin jsou zde hlavně druhy obnažených den, které ale letos bohužel neuvidíme. Dále vodní makrofyta (*Utricularia australis*, některé druhy rdestů, *Riccia fluitans*, lakušníky atd.), v pobřežní zóně velmi často *Scirpus radicans*. Území je významné i pro ochranu ptáků, obojživelníků a hmyzu. Pro nivu Blanice zde platí zhruba totéž jako u var. B. s tím rozdíle, že některé lokality jsem již viděla předloni, takže vím, co zhruba čekat. Opět hlavně makrofyta přizpůsobená kolísání vodní hladiny jako např. *Hottonia palustris*, dále pak ostřice banátská (*Carex buekii*), typická pro střední toky řek.

Středa 4. 9. 2024

Přehled: Celý den se budeme opět pohybovat v okolí Hluboké, přičemž naším hlavním zájmem bude navštívit PP Blana v lesním komplexu mezi Zliví a Zahájím, kde se nachází několik stovek drobných tůněk po těžbě s vegetací vázanou na oligotrofní stanoviště. Podíváme se i na některé rybníky – výběr bude záležet na tom, co zvládneme v pondělí. A záleží ovšem i na počasí: v horku bude lépe být v lese nejlépe odpoledne. Proto i pro jsou i pro tento den dvě základní varianty. Některé z nich mohou zahrnout i další přírodní památku – PP Mokřiny u Vomáčků poblíž Zlivi, což je komplex luk, součást tzv. Zbudovských Blat. Na Blatech v současnosti Česká společnost ornitologická provádí výkupy pozemků za účelem revitalizací (mj. nivy Bezdrevského potoka) a obnovy managementu vlhkých luk tam, kde nyní vhodné hospodaření chybí. Vzniká zde nový ptačí park. Cílem je vrátit na tuto lokalitu vzácné druhy mokřadních ptáků, mj. břehouše černoocasého, který zde kdysi hnízdil.

Varianta A. Přes rybníky a tůně na Blanech až na Blata u Zlivi (Obr. 16, 17, 18)

Trasa: Ze zastávky autobusu „Olešník, Stará Obora“ západním směrem k lesu, cestou nahlédneme do vysychajícího a **zarůstajícího drobného bezejmenného rybníka** a vydáme se k **rybníku Šnekl**, od něj pak lesem k rybníkům **Návesný** (jižní cíp) a **Blanský** (severní část), případně i **k rybníku Křivonoska** (ale to jen kdybychom tam nebyli v pondělí a jeli brzkým spojem). Z rybníků se pak musíme dostat na centrální zpevněnou cestu lesem, která nás dovede do **PP Blana a navazující těžebny jílů, zčásti zaplavené**. Odtud je teoreticky možný návrat na Hlubokou, ale to pouze v případě, že bychom se zdrželi tak, že by se další lokality nedaly stihnout, anebo bylo extrémní vedro či bouřka. V opačném případě budeme pokračovat lesem k **Mydlovarskému rybníku**, **rybníkům Pacák, Velký a Malý Knopr** a za železniční trať na **Mokřiny u Vomáčků.** Případně lze nakouknout do **Bezdreva a Zlivského**

rybníka. Konec exkurze by byl ve Zlivi s dopravou na Hlubokou vlakem a s možností zajet si individuálně až do Č. Budějovic.

Možnosti dopravy: Do zastávky „Olešník, Stará Obora“ busem ze zastávky „Hluboká nad Vltavou, žel. st. rozc.“, nejspíš v 7:38, alternativy jsou v 6:36 a 8:51. Ze Zlivi jede na Hlubokou odpoledne a večer řada spojů (vesměs vlak, ve špičce i autobusy).

Varianta B. Okolo rybníků a luk u Zlivi a pak dále lesem, možná až k Municům

Trasa: Je stejná jako předchozí, ale začíná ve Zlivi, takže pořadí lokalit je obrácené. Ukončení opět možné u havírny (po prohlídce tůní na Blanech) a odjezd autobusem odtud, anebo si projít i rybniční soustavu na okraji Blan nebo její část a odjet autobusem ze zastávky Stará obora, Blanská hájenka nebo Křivonoska. Možná je i varianta nasměrovat trasu z tůní na Blanech k rybníkům Křivonoska a Pěnský, sejít pak do Munic k návesním rybníkům a odtud pěšky na Hlubokou (samozřejmě pokud by to nebylo náplní pondělního programu).

Možnosti dopravy: Odjezd do Zlivi nejspíš vlakem v 7:37 z Hluboké, případně 8:14. Zpět je asi nejvýhodnější buď odjezd od havírny (spoj nejspíš nebude moc frekventovaný), anebo dojít přes Munice pěšky na Hlubokou (případně, kdybychom byli rychlí, jede bus kolem 15:30 i z Munic). Ostatní zastávky leží na hlavní silnici a obávám se, že odpolední spoje budou plné a nemusí nás všechny nabrat.

Co uvidíme: Většinu lokalit znám, i když jen na některých jsem byla letos. Rybník Šnekl by měl mít o něco míň vody a bohatou makrofytní vegetaci, včetně kotvice plovoucí. Rybníky Návesný (jižní cíp) a Blanský (severní část), kde toho aktuálně moc neroste, jsou zajímavé zajímavé nedávným vývojem, k němuž si něco ukážeme; na Blanském jsou navíc patrné zbytky krmeliště kachen a kolem Návesného stoka s některými druhy, které možná neuvidíme jinde. V lese jsou místy paseky s loužemi a příkopy, v nichž lze nalézt některé druhy rodu *Callitriche*, dále např. *Juncus bulbosus*, *Veronica scutellata* a *Glyceria fluitans*, tedy druhy kyselých půd. Některé z nich uvidíme hojně i v tůních v lese, ale na některé je tam málo světla.

Na lesních tůních na Blanech bychom se zdrželi déle, protože tůní je hodně, v některých rostou kriticky ohrožené druhy rostlin jako *Nymphaea candida* nebo *Sparganium natans*, ale těchto tůní je naopak málo a není jednoduché je mezi ostatními najít. Až se dost nabažíme bloudění mezi tůněmi, budeme pokračovat po centrální cestě k těžebně jílů, nyní již opuštěné, kde probíhá sukcese, mj. i mokřadních společenstev. Ve všech mělkých vodách můžete počítat mj. s vodním hmyzem, na rybnících určitě i s ptactvem.

V rybníce Mydlovarský rostla svého času řečanka přímořská (*Najas marina*), počítám, že tam bude stále. Naopak už asi nenajdeme velevzácný *Potamogeton gramineus*, ale můžeme to někde, kde se bude dát projít mezi chatami, zkusit. Rybník Pacák před pár lety trpěl snížením pH vody až k hodnotám mezi 3 a 4, což je pH s kaprem neslučitelné. Je to patrně dáno občasným proniknutím důlních vod do rybníka, navíc jílovité bahno v podloží je plné sloučenin síry a železa. Podobně i na rybnících Knoprech byl ten to problém. Nyní je tam běžná vodní a pobřežní vegetace, ale možná by stálo zato mrknout se na vodní bezobratlé.

Mokřiny u Vomáčků jsou mozaikou ostřicových a vlhkých sečených luk s některými vzácnými rostlinnými druhy. Ty sice asi neuvidíme, protože je na většinu z nich příliš pozdě, ale můžeme nahlédnout, jak probíhají revitalizační práce v navazujícím ptačím parku Zbudovská Blata.

Čtvrtek 5. 9. 2024 (Obr. 19, 20)

Přehled: Tento den budeme věnovat samostatným úkolům, v nichž si ověříte, co jste se naučili a pokusíte se řešit výzkumné otázky. Pracovat budete v malých skupinách. Vše bude probíhat v areálu Ostrov u Českých Budějovic, což je komplex speciálních malých rybníčků, který je pro veřejnost běžně uzavřen. Areál patří Rybářství Hluboká a se studenty jsme tam takto pracovali už několikrát. Návštěva je předběžně domluvena, s tím, že dorazíme kolem 7:15 ráno (= nejvhodnější doba, než vedoucí odjede na okolní rybníky), kdyby se to nepovedlo (viz možnosti dopravy), tak později. Jelikož je nás hodně, je možné, že své pole působnosti rozšíříme i na některý z blízkých rybníků, to se domluvíme na místě. Předpokládám, že areál bychom společně opustili nejpozději kolem 15:00, společně bychom se pak ještě zašli podívat na rybník Motovidlo jižně od Čejkovic (PP Motovidlo s velkou populací plavínu i dalšími vodními makrofyty), případně na některé jiné rybníky v okolí. „Rybniční část“ programu se ale může měnit v závislosti na tom, kdy skončíme a co uvidíme v předešlých dnech. Pro zájemce je teoreticky možná i návštěva PR Vrbenské rybníky, kolem kterých jedou některé spoje do ČB, ale aby to mělo smysl, museli bychom skončit relativně brzy po poledni, což se dle mých zkušeností z minulých let nejspíš nepovede 😊.

Základní varianta je jediná, druhou polovinu exkurze jsem do variant nerozpracovala, protože není jisté, zda stihneme něco kromě Motovidla. Domluvíme se operativně.

Trasa: Z vlakového nádraží v Č. Budějovicích přes ulici do tzv. Mercury centra, kde na střeše budovy sídlí autobusové nádraží. Pokud to klapne s vybraným spojem (viz níže), dojedeme do středu obce Čejkovice, odtud popojdeme ca 1 km jižně, zmíněný areál leží ca 150 m od konce obce, proti rybníku Mlýnský (vstup je ale

Možnosti dopravy: Odjezd nejlépe vlakem v 6:21 do Č. Budějovic a navazujícím autobusem do Čejkovic. Doveze nás totiž až téměř na místo (Čejkovice, 7:03). Na přestup z vlaku na autobus je jen 11 minut, což je akorát, pojede-li vlak načas, ale nebude stačit, kdyby měl zpoždění větší než 5 minut. V tom případě bychom použili autobus o 10 minut později, i když ten už bohužel nezajíždí až do obce. Lze jet sice i později (7:37 do ČB), ale dorazili bychom k hlavní silnici ca 2 km od areálu, kam bychom se pěší chůzí dostali až kolem 9:00 (Čejkovice, rozc. 1,3; přesouvali bychom se sice nikoli po té hlavní, nýbrž po silnici do obce, ale provoz tam také není úplně malý). Navíc jde o frekventovaný spoj (v tom prvním naopak možná budeme sami ☺). Zpět jedou některé autobusy z obce, některé z křižovatky poblíž rybníka Motovidlo a samozřejmě nejvíc z křižovatky u hlavní silnice (ale opět zde hrozí přeplněnost některých spojů, navíc zastávka je na znamení, takže spoj může projet okolo i dříve, aniž by zastavil). Předpokládám proto, že bychom jeli buď přímo z obce (spojů je málo, ale brzké odpolední se mohou hodit, kdyby se třeba hnala bouřka), od křižovatky u rybníka Motovidlo (pokud skončíme exkurzi u Motovidla), anebo, pokud by zrovna nic lepšího nejelo, z Haklových Dvorů MHD (ve špičce jede každých 15 min, mimo špičku po 30 min, dá se vystoupit na zast. Zavadilka, zahrádky – přístup k Vrbenským rybníkům, přestoupit ve městě na autobus na Hlubokou – zast. U Parku nebo U

Zelené ratolesti, případně dojet až na nádraží a odtud pokračovat vlakem; cesta na nádraží trvá ca 30 minut).

Co uvidíme: Na ostrově bývají vždy některé rybníčky vypuštěné, aktuálně by to měly tři ze dvanácti odchovných rybníčků a všechny tzv. příkopové rybníčky (celkem 5). Odchovné rybníčky většinou zarůstá nízká vegetace s dominantní obojživelnou bahničkou jehlovitou (*Eleocharis acicularis*), dále s jednoletými mokřadními druhy jako jsou *Cyperus fuscus*, *Gnaphalium uliginosum*, *Plantago uliginosa*, *Elatine hydropiper* a neofytní *Lindernia dubia*. Vzácně lze nalézt i kriticky ohroženou *Linderia procumnbens*. Je to také první známá lokalita východoasijské řeřišnice skryté (*Cardamine occulta*) u nás, alespoň pokud vezmeme v úvahu lokality, kde se ten druh podařilo správně určit (později byly zjištěny daleko starší lokality druhu na základě herbářových položek, které ale nebyly donedávna správně určené). Zajímavý je i výskyt některých druhů nízkých rákosin a ponořených vodních makrofyt, za zmínku stojí hlavně *Alisma gramineum*, *Leersia oryzoides*, *Chara braunii*, *Batrachium peltatum* a B. *trichophyllum*. V příkopových rybníčcích, které jsou jen minimálně využívány a zarůstají rozmanitou mokřadní vegetací, se občas vyskytují i některé jednoleté mokřadní druhy, které ve větších rybníčcích chybějí, např. *Isolepis setacea* a *Peplis portula*. Jelikož vegetace v areálu je omezována hlavně pastvou ovcí, sušší okraje rybníčků zarůstají některé plevele a ruderální druhy. K nejzajímavějším patří archeofyt *Amaranthus blitum*.

Z živočichů je lokalita přitažlivá pro bahňáky, kteří se vyskytují ve vypuštěných rybníčcích. Dále na lokalitu zalétají některé druhy volavek, běžní pěvci, kachny, ledňáček říční atd. Na okolních rybnících, hlavně na Blatci, bývá spektrum ptačích druhů ještě pestřejší. V rybníčcích, kde se alespoň někde drží voda, ale i v propojovacích kanálech zarostlých vodní vegetací, lze očekávat výskyt různých vodních bezobratlých.

Pátek 6. 9. 2024

Přehled: Možností na pátek bohužel moc není, protože budete mít u sebe zavazadla, s nimiž se nelze vláčet po terénu, a bohužel již skoro nikde v okolí nefungují nejen úschovny zavazadel, ale dokonce ani úschovní skříňky (dokonce ani v Č. Budějovicích žádné nejsou, alespoň dle informací o stanici na webu ČD a na webu Správy železnic). Z toho důvodu **je preferovanou základní variantou přesun jediným ranním autobusem na sádky Rybářství Hluboká**, kde bude možnost si zavazadla odložit. Předpokládám, že bychom zůstali na sádkách a buď si ukázali tamní vzácnosti (pokud by na ně nedošlo už v pondělí), anebo byste se rozdělili do skupin a pracovali na samostatných úkolech (jednodušších a časově omezenějších než ve čtvrtek). Obrovskou výhodou totiž je, že kdokoli bude potřebovat odjet dřív než zbytek skupiny, může se bez problémů odebrat na autobusovou zastávku (ca 10 minut pěšky od vchodu do areálu sádek, raději počítat více, areál je rozsáhlý).

Podle zájmu a podle toho, co absolvujeme v pondělí a dalších dnech, se dá případně zajít na rybníky v nejbližším okolí nebo i někam popojet a pro zavazadla se pak vrátit. Doporučuji ale kdo pojedete do Brna nebo dál za Brno, abyste se snažili dostat na rychlík ve 12:02 z ČB, protože autobusy NAD z Náměště jsou téměř vždy zpožděné alespoň o 15 minut a nejbližší přípoje se nemusí stihnout.

Zvažovala jsem ještě možnost ponechat sbalená zavazadla na internátě (po domluvě s ubytovatelkou, protože standardně by se pokoje měly vyklidit do 10:00, někdy požadují i dříve) a udělat procházku

k Bezdrevu a okolí (pokud tam nebudeme v pondělí). Případně by se dala zavazadla naskládat ke mně do pokoje, protože já odjíždět nebudu. Jenže do centra Hluboké na autobus by pak bylo nutné dojít pěšky (ca 2,5 km), anebo jet do ČB vlakem. Tato varianta by přicházela v úvahu, pokud bychom na sádkách viděli vše už dříve, případně by všechny sádky byly čerstvě vysečené, takže jakékoli výzkumné úkoly tam by nedávaly smysl. Rozhodneme se ve čtvrtek.

Možnosti dopravy: Přímo od SOŠ do centra Hluboké (ca 10 minut od sádek) jede jen jediný autobus – v 6:56. Pokud bychom ho nestihli, bylo by nutné dojít pěšky. Teoreticky se dá použít nějaký spoj ze zastávky na hlavní silnici do centra, ale vzhledem k tomu, že z celkové trasy by stejně bylo nutno ca 1,5 km urazit pěšky a taky hrozí plný autobus, to nedává moc smysl. Pokud bychom se rozhodli pro náhradní variantu, pak vlaky do ČB jedou dopoledne hojně, ale pozor, mezi 8:45 a 10:45 nejede nic.

Co uvidíme: viz program na pondělí ☺

Obr. 1. Rybníky Munický (největší), Podhradský (nejmenší) a Velký Zvolenov, vedle Podhradského areál rybích sádek

Obr. 2. část rybníka Bezdrev poblíž hráze a odtoku Bezdrevského potoka a drobné rybníčky pod hrází

Obr. 3. Ortofoto – detail z předchozí mapy

Obr. 4. Rybníky Křivonoska, Pěnský a obec Munice s vesnickými rybníčky

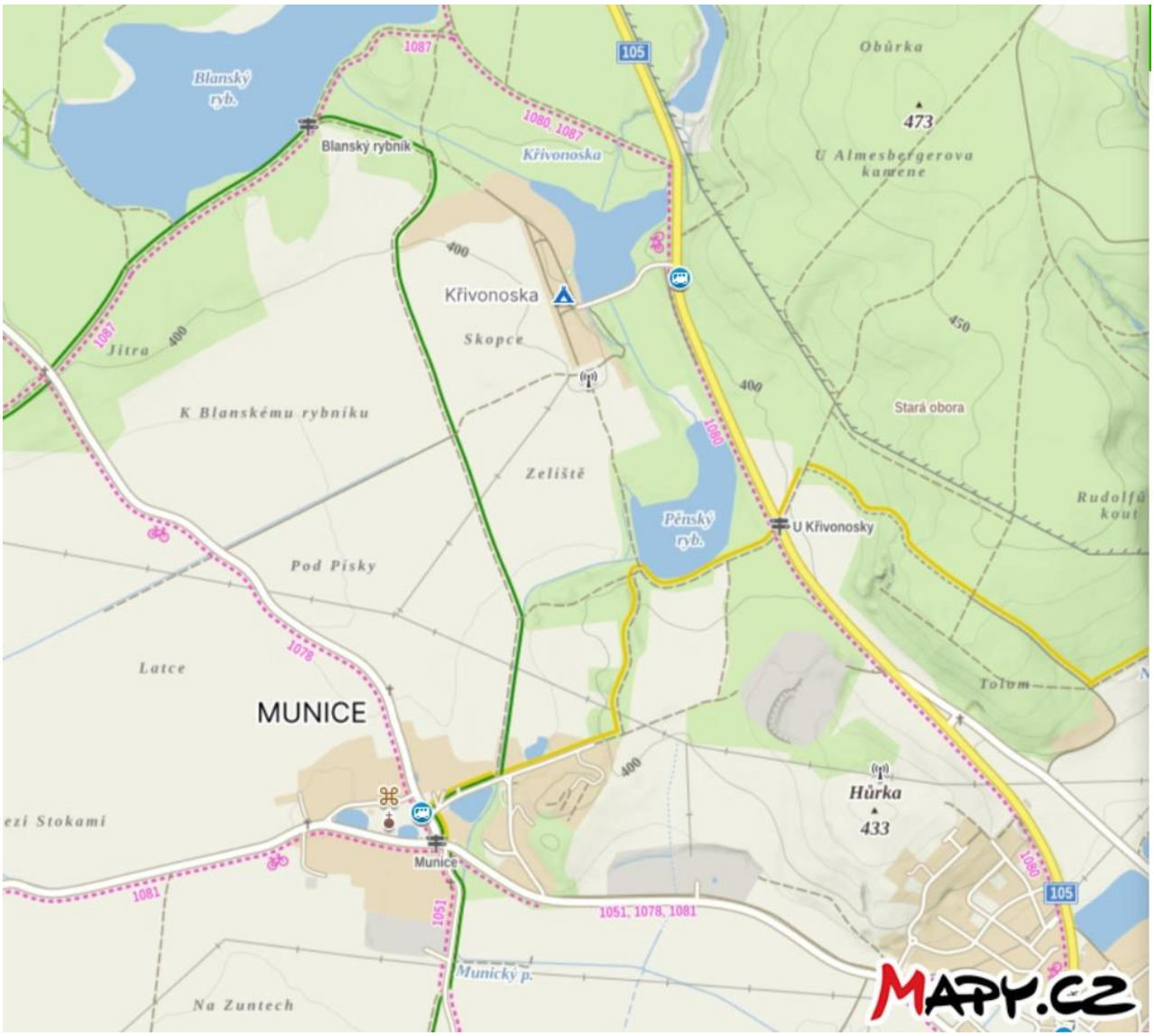

Obr. 5. Řežabinec s tůněmi a část cesty k Otavě

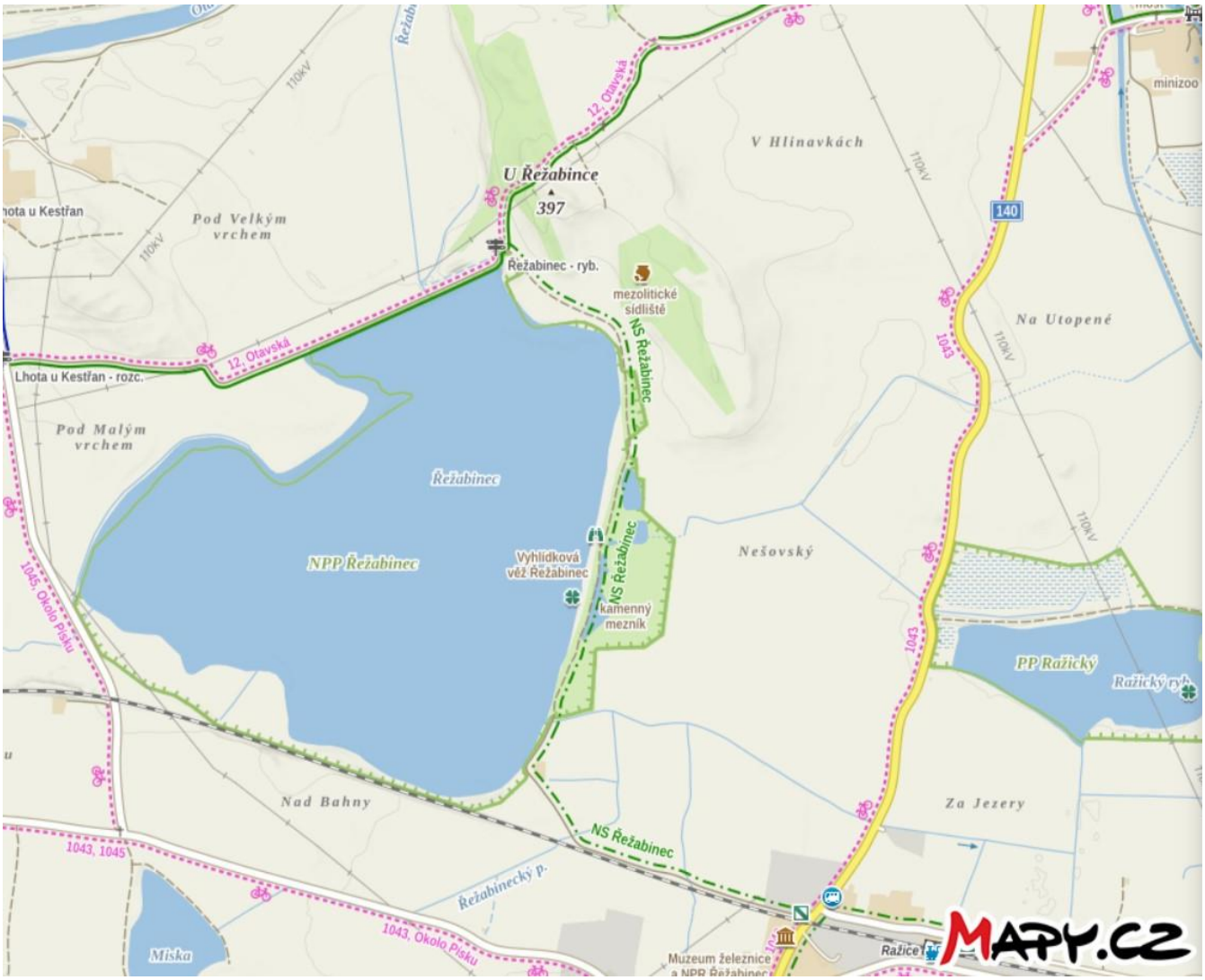

Obr. 6. Tok Otavy severně Řežabince s říčními rameny

Obr. 7. Ortofoto krajiny s tokem Otavy z obr. 6

Obr. 8. Rybníky u Putimi

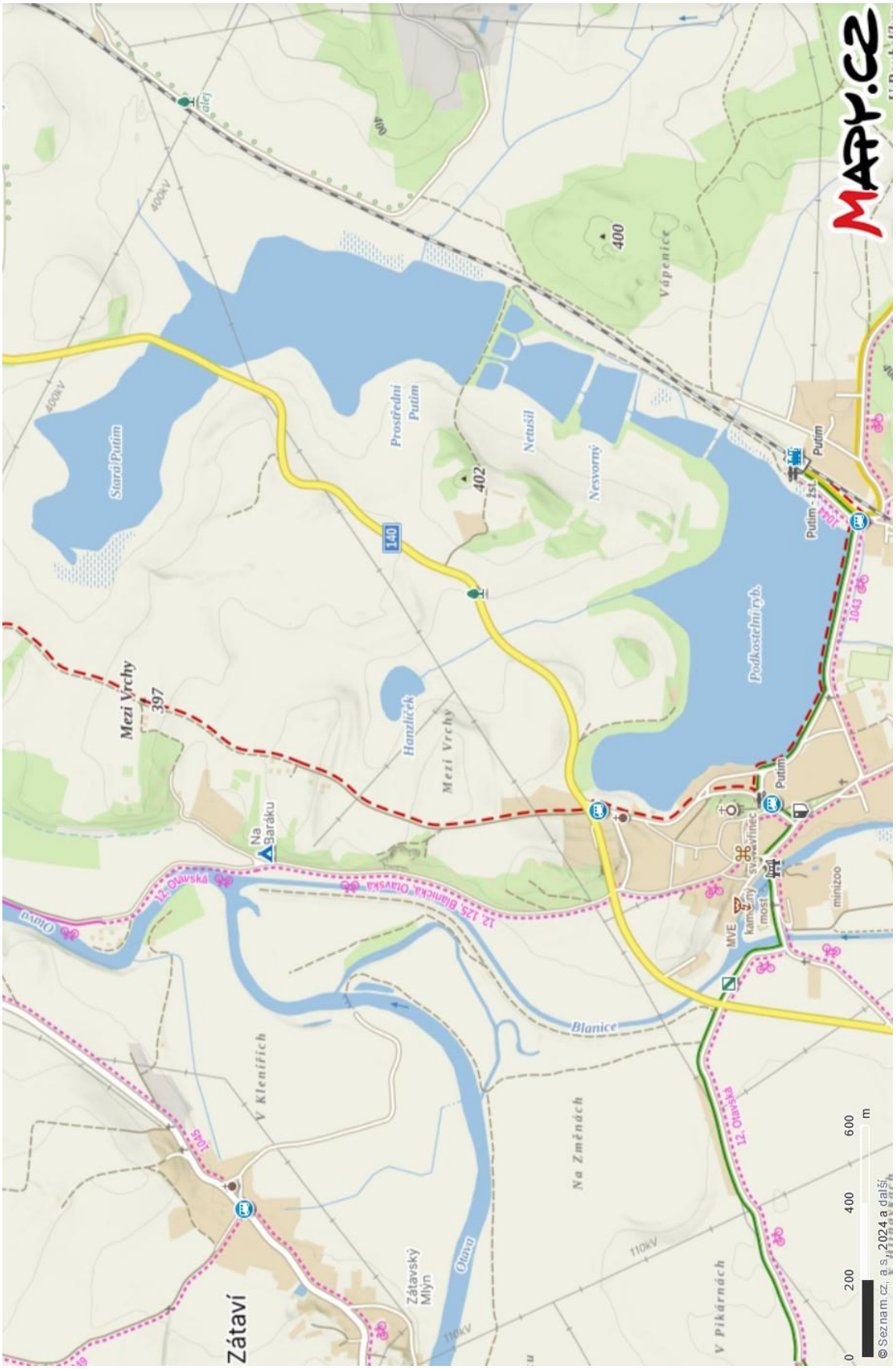

Obr. 9. Krajina s rybníky a řekou Blanicí okolo Skal

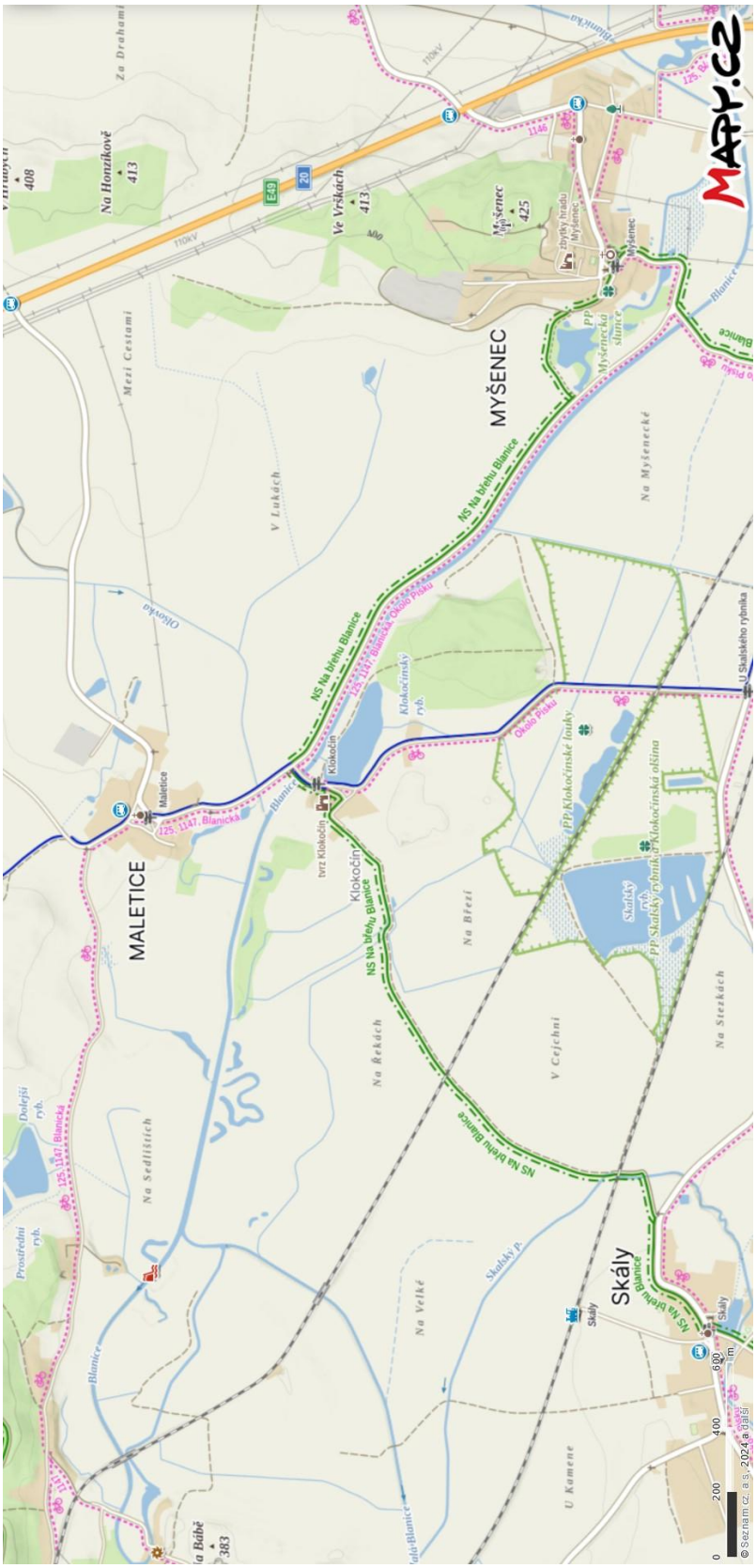

Obr. 10. Ortofoto – detail Skalského rybníka (v době odbahnění) a Klokočínských luk

Obr. 11. Ortofoto – detail nivy Blanice s rameny

Obr. 12. Krajina severně Krče s rybníky a loukami – PP Zelendárky (jižní část)

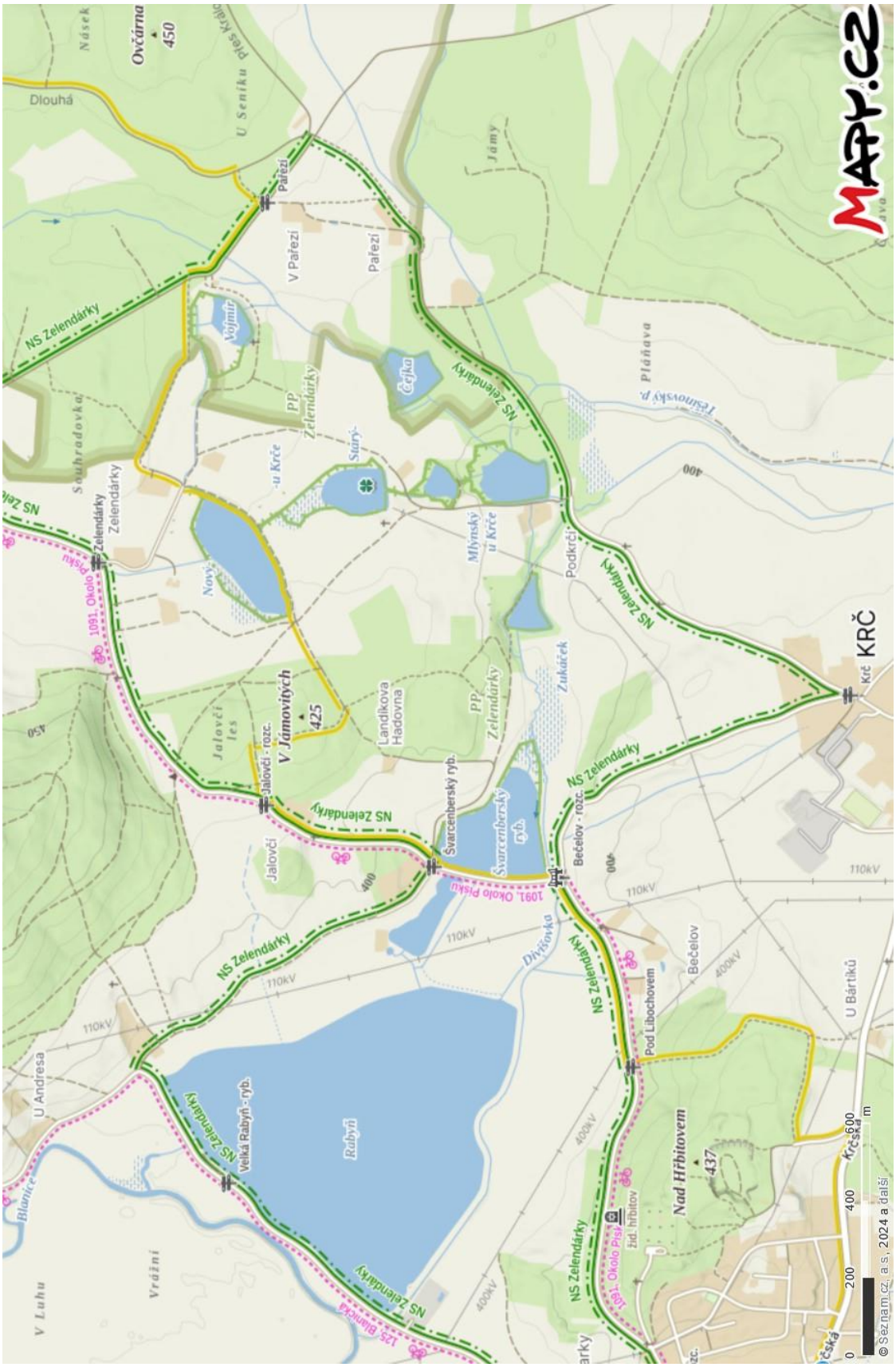

Obr. 13. Zelendárky – severní část

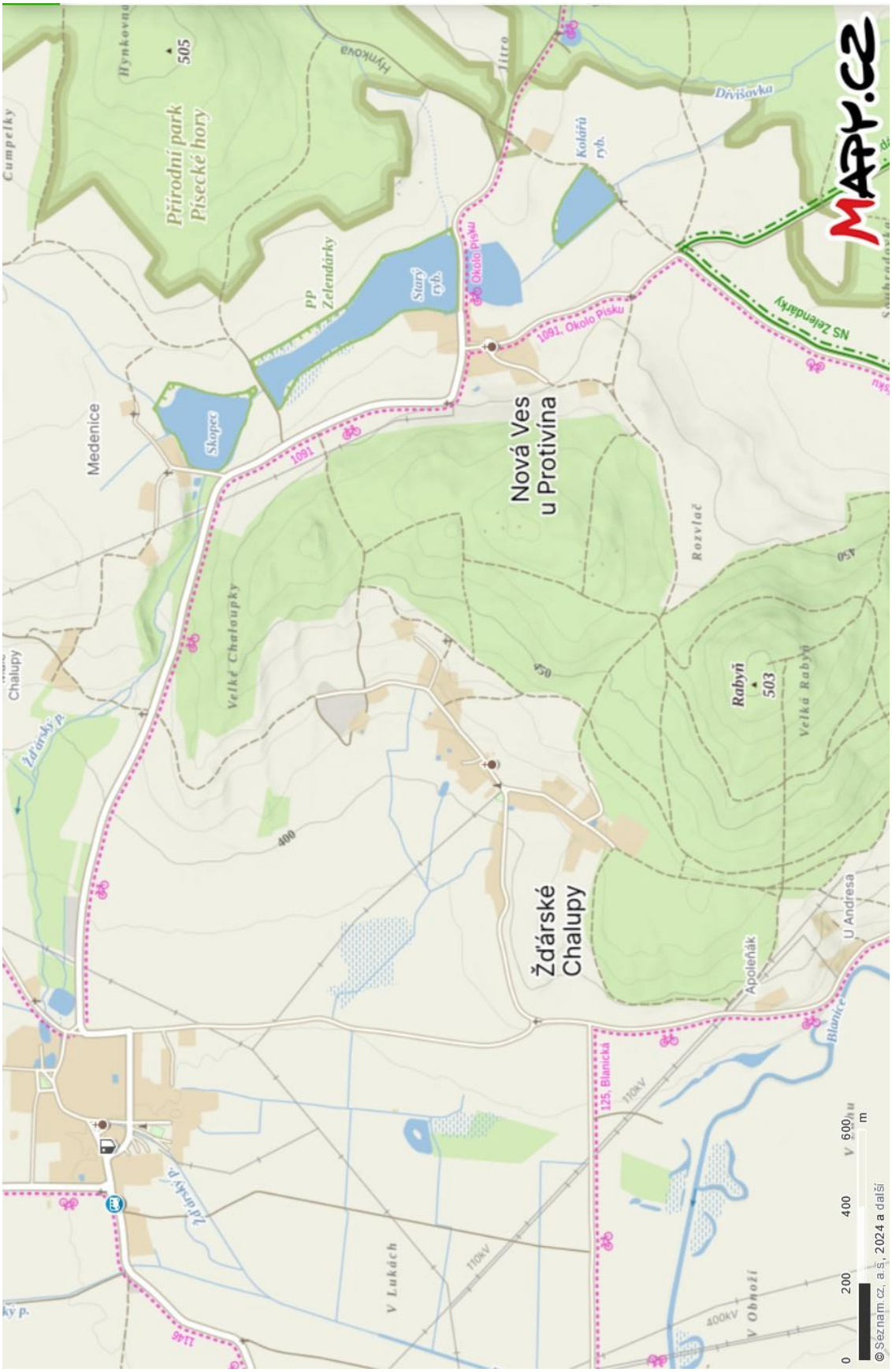

Obr. 14. Niva Blanice u Myšence

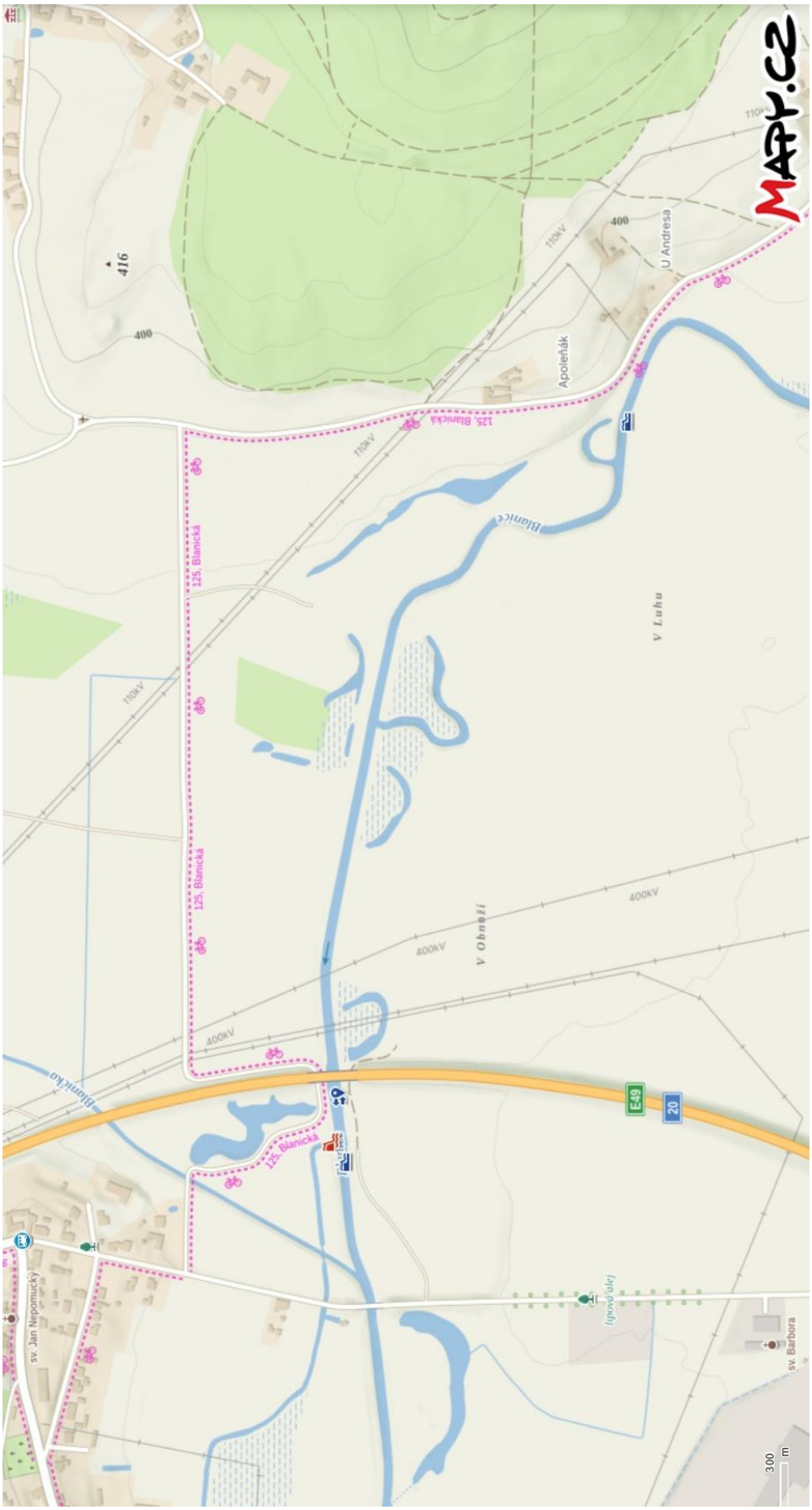

Obr. 15. Niva Blanice u Myšence – ortofoto

Obr. 16. Rybníky Šnekl, Návesný a Blanský a PP Blana

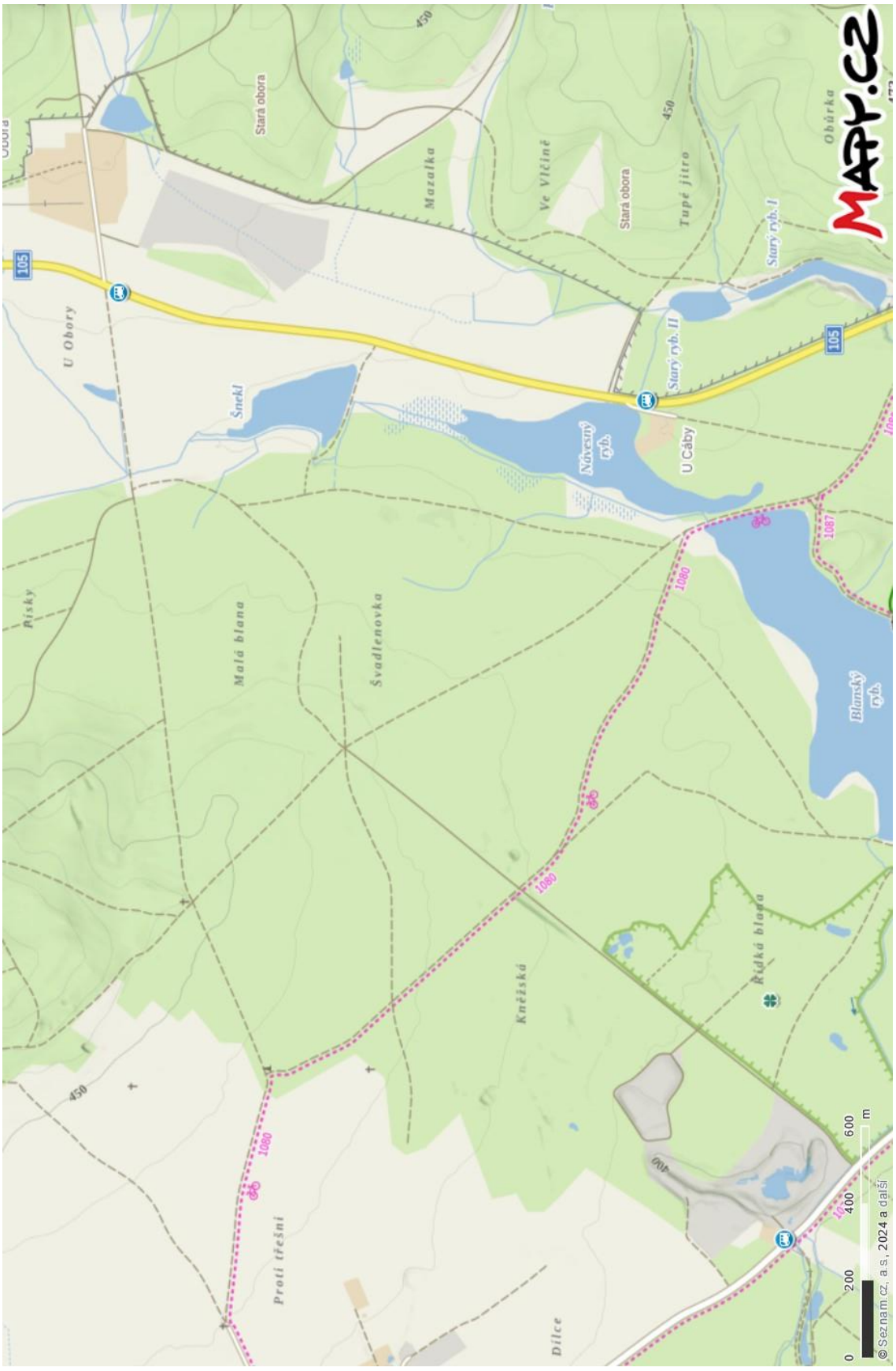

Obr. 17. Okolí Zlivi – rybníky, louky, Blana

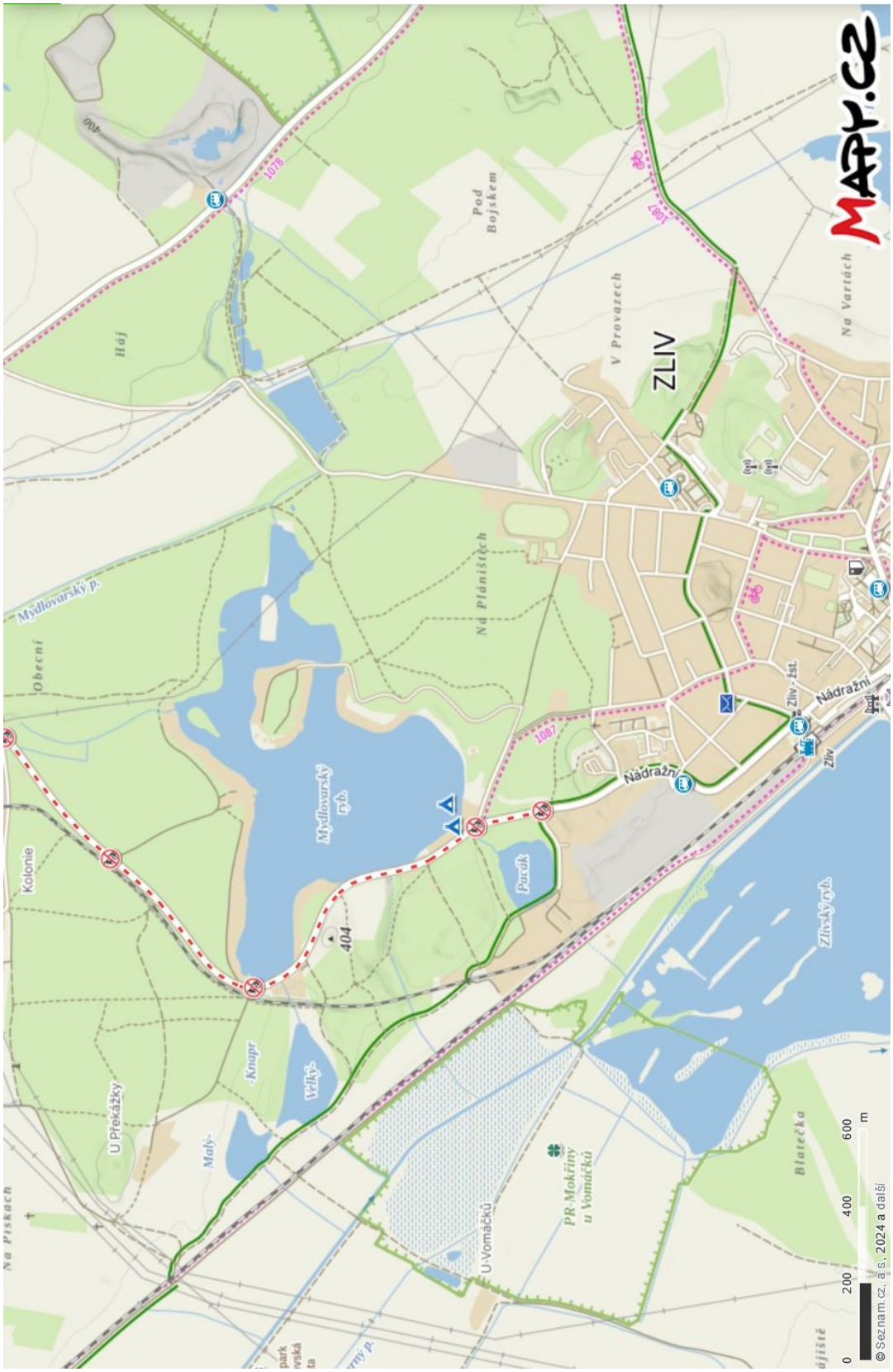

Obr. 18. SZ cíp Bezdreva a Zlivký rybník

Obr. 19. Čejkovice – zařízení Ostrov a rybníky okolo

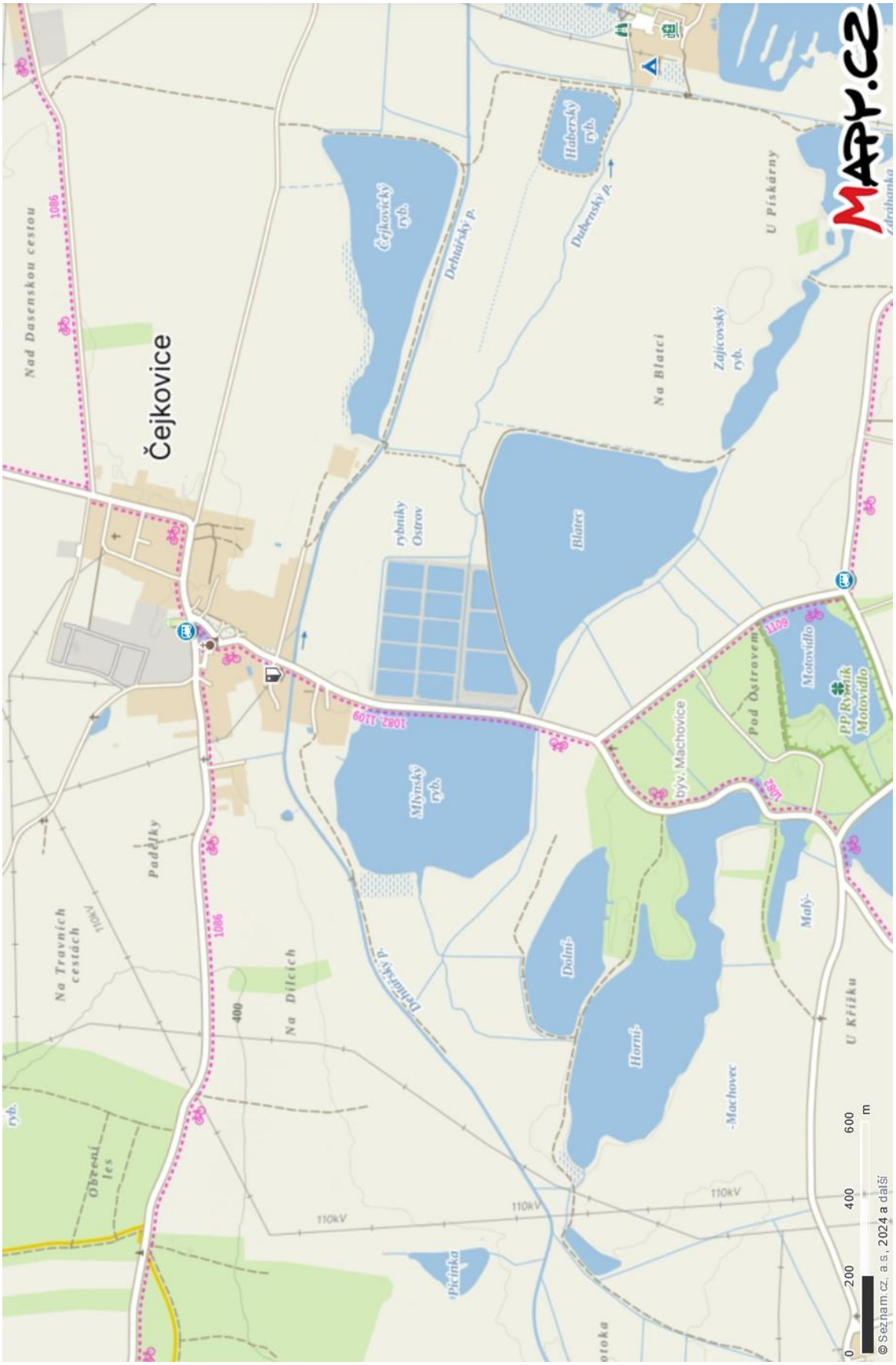

Obr. 20. Mlýnský rybník, Blatec a Ostrov – detail ortofoto